EUROOPA KOHTU MÄÄRUS (viies koda)

28. oktoober 2010 *

Kohtuasjas C-449/09,

mille ese on EÜ artikli 234 alusel Sofiyski gradski sadi (Bulgaaria) 30. oktoobri 2009. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 18. novembril 2009, menetluses

Canon Kabushiki Kaisha

versus

IPN Bulgaria OOD,

EUROOPA KOHUS (viies koda),

koosseisus: koja esimees J.-J. Kasel, kes täidab viienda koja esimehe ülesandeid, kohtunikud M. Ilešič (ettekandja) ja E. Levits,

* Kohtumenetluse keel: bulgaaria.

kohtujurist: Y. Bot,
kohtusekretär: A. Calot Escobar,

olles otsustanud lahendada asja põhistatud määrusega vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 104 lõike 3 esimesele lõigule,

olles ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on andnud järgmise

määruse

1 Eelotsusetaotlus käsitleb nõukogu 21. detsembri 1988. aasta esimese direktiivi 89/104/EMÜ kaubamärke käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (EÜT 1989, L 40, lk 1; ELT eriväljaanne 17/01, lk 92) artikli 5 tõlgendamist.

2 Taotlus esitati Jaapani õiguse alusel asutatud äriühingu Canon Kabushiki Kaisha (edaspidi „Canon") ja Bulgaaria õiguse alusel asutatud äriühingu IPN Bulgaria OOD (edaspidi „IPN Bulgaria") vahelises vaidluses, mis puudutab Canoni toodetud kaupu, mis on tema nõusolekuta saadetud kolmandast riigist Bulgaarias asuvale adressaadile IPN Bulgaria.

Direktiiv 89/104

3 Direktiivi 89/104 artikkel 5 „Kaubamärgiga antavad õigused" sätestab lõike 1 punktis a järgmist:

„Registreeritud kaubamärk annab omanikule selle kasutamise ainuõiguse. Omanikul on õigus takistada kõiki kolmandaid isikuid kasutamast kaubandustegevuse käigus ilma tema loata:

a) kõiki kaubamärgiga identseid tähiseid kaupade või teenuste puhul, mis on identsed nendega, mille jaoks kaubamärk on registreeritud;[…]"

4 Sama artikli lõike 3 alusel võib takistada järgmisi tegevusi:

„a) tähise kandmine kaupadele või nende pakendile;

b) kõnealuse tähisega kaupade pakkumine, turuleviimine või ladustamine nimetatud otstarbel või kõnealuse tähisega teenuste pakkumine või osutamine;

c) kaupade importimine ja eksportimine kõnealuse tähise all;

[…]"

5 Algsel kujul sätestas direktiivi 89/104 artikkel 7 „Kaubamärgist tulenevate õiguste ammendumine" lõikes 1 järgmist:

„Kaubamärk ei anna selle omanikule õigust keelata kaubamärgi kasutamine seoses kaupadega, mille on kõnealuse kaubamärgi all ühenduse turule viinud kaubamärgi omanik või mis on seal turule viidud tema loaga."

6 Vastavalt 2. mai 1992. aasta Euroopa Majanduspiirkonna lepingu (EÜT 1994, L 1, lk 3; ELT eriväljaanne 11/52, lk 3) artikli 65 lõikele 2 koostoimes selle lepingu XVII lisa punktiga 4 muudeti direktiivi 89/104 artikli 7 lõike 1 esialgset versiooni selle lepingu tarvis, asendades sõna „ühenduses" sõnadega „lepinguosalise territooriumil".

7 Direktiiv 89/104 tunnistati kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2008. aasta direktiiviga 2008/95/EÜ kaubamärke käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (kodifitseeritud versioon) (ELT L 299, lk 25), mis hakkas kehtima 28. novembril 2008. Põhikohtuasja faktiliste asjaolude asetleidmise kuupäeva arvestades tuleb põhikohtuasja suhtes siiski kohaldada direktiivi 89/104.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

8 Canon toodab fotoaparaate, koopiamasinaid, printereid ja muid aparaate. Neid kaupu turustatakse sõnalise tähise „CANON" all. Euroopa Liidus on see tähis registreeritud ühenduse kaubamärgina ning mitmes liikmesriigis, sh Bulgaaria Vabariigis, siseriikliku kaubamärgina.

9 Tolliameti Bourgase (Bulgaaria) piirkondlik büroo andis 29. aprilli 2008. aasta kirjas Canoni esindajale teada, et 22. aprillil 2008 peeti kinni kaubamärki CANON kandvate tindikassettide saadetis. Saadetis oli lähetatud Hongkongist (Hiina) ning saabus Bulgaariasse Bourgase sadama kaudu. Kaubasaadetise adressaat oli IPN Bulgaria.

10 Sofiyski gradski sadi (Sofia linnakohus) 16. mai 2008. aasta määrusega nägi kohus Canoni taotlusel hagi tagamise abinõuna ette asjaomaste kaupade arestimise. Sofiyski apelativen sad (Sofia apellatsioonikohus) jättis 26. juuni 2008. aasta määrusega nimetatud lahendi jõusse. Arestimisega seoses ladustati kõnealused kaubad ajutiselt tolliameti Bourgase piirkondliku büroo juures.

11 Peale selle esitas Canon Sofiyski gradski sadile IPN Bulgaria vastu hagi, milles ta tugines kaubamärgist CANON tuleneva ainuõiguse rikkumisele seoses asjaomaste kaupade importimisega.

12 Asjaomase kohtuasja raames tuvastati, et kõnealused tindikassetid on kaubamärki CANON kandvad autentsed kaubad ning neid tuleb seega käsitada „originaalkaubana". Eelotsusetaotlusest nähtub ka see, et asjaomaste kaupade saatmine Bulgaariasse toimus Canoni nõusolekuta. IPN Bulgaria aga väidab, et „importimine" ei ole aset leidnud. Ta märgib selles osas, et kõnealused kaubad tellis temalt klient, kes asub Serbias, ning seega kujutab nende transportimine viimase aadressil ja Bulgaaria territooriumi kaudu endast välistransiiti.

13 Õiguslikust küljest vaidlevad pooled selle üle, kas kaubamärgiomanikul on õigus keelata kolmandal isikul tuua asjaomast kaubamärki kandvaid originaalkaupu Euroopa Majanduspiirkonda (EMP) omaniku nõusolekuta.

14 Nimetatud menetluse jooksul tegi Varhoven kasatsionen sad (kõrgeim kassatsioonikohus) otsuse õiguse tõlgendamise kohta, sedastades, et ainuüksi asjaolu, et originaalkaupu on imporditud kolmandast riigist ilma kõnealustel kaupadel oleva kaubamärgi omaniku nõusolekuta, ei kujuta endast selle kaubamärgiga antud ainuõiguse rikkumist.

15 Kuna Sofiyski gradski sadil tekkis küsimus, kas kohtuotsus õiguse tõlgendamise kohta on Euroopa Liidu õigusega kooskõlas, siis otsustas ta menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas [direktiivi 89/104] artiklit 5 tuleb niivõrd, kuivõrd see annab kaubamärgi omanikule ainuõiguse keelata kolmandatel isikutel kasutada kaubamärgiga identset tähist kaubandustegevuse käigus ilma tema nõusolekuta, sh importida või eksportida kaupu kõnealuse tähise all, tõlgendada nii, et kaubamärgiomaniku õigused hõlmavad õigust keelata kaubamärgi kasutamine ilma tema loata originaalkaupade importimisel, eeldusel et kaubamärgiomaniku õigused ei ole direktiivi artikli 7 tähenduses ammendunud?"

Eelotsuse küsimus

16 Kodukorra artikli 104 lõike 3 esimese lõigu alusel võib Euroopa Kohus olukorras, kus vastuse esitatud eelotsuse küsimusele võib selgelt tuletada kohtupraktikast, pärast kohtujuristi ärakuulamist asja lahendada põhistatud määrusega, milles viidatakse varasemale kohtuotsusele või asjakohasele kohtupraktikale.

17 Tuleb märkida, et käesoleva eelotsusetaotluse puhul on see nii.

18 Mis ühelt poolt puutub direktiivi 89/104 artikli 5 lõike 3 punktis c esinevasse mõistesse „importimine", siis tuleb meenutada, et 18. oktoobri 2005. aasta otsuses kohtuasjas C-405/03: Class International (EKL 2005, lk I-8735, punktid 42–44) sedastas Euroopa Kohus, et juhul, kui kolmandast riigist liikmesriiki saadetud originaalkaup ei ole veel lubatud vabasse ringlusesse, vaid on suunatud tolliladustamisprotseduurile, ei ole tegemist „importimisega" asjaomase sätte tähenduses.

19 Siiski võib kaubamärgiomanik sellise füüsiliselt EMP territooriumile toodud, kuid veel vabasse ringusse lubamata kauba puhul tulemuslikult tugineda direktiivi 89/104 artikli 5 lõike 1 ja lõike 3 punki b alusel ainuõiguse rikkumisele, kui on tõendatud, et asjaomaseid kaupu on müüdud või pakutud viisil, mis toob tingimata kaasa kauba turuleviimise EMP-s (eespool viidatud kohtuotsus Class International, punkt 58).

20 Neid põhimõtteid kohaldades tuleb eelotsusetaotluse esitanud kohtul teha kindlaks, kas IPN Bulgaria kavatseb viia põhikohtuasjas käsitletavaid kaupu EMP-s turule või pakkuda või müüa seda kaupa teisele ettevõtjale, kes tingimata viib selle EMP-s turule (vt analoogia alusel kohtuotsus Class International, punkt 60).

21 Mis teiselt poolt puutub küsimusse, mille eelotsusetaotluse esitanud kohus on sisuliselt esitanud selleks, et teada saada, kas direktiivi 89/104 artiklit 5 tuleb tõlgendada nii, et kaubamärgiomanik võib keelata asjaomast kaubamärki kandvate kaupade ilma tema nõusolekuta esmakordse turuleviimise EMP-s, siis tuleb märkida, et sellele küsimusele antav jaatav vastus tuleneb mitmest Euroopa Kohtu lahendist.

22 Euroopa Kohus sedastas 16. juuli 1998. aasta otsuse kohtuasjas C-355/96: Silhouette International Schmied (EKL 1998, lk I-4799) punktis 26, et direktiivi 89/104 ei saa tõlgendada nii, et see jätab liikmesriikidele vabaduse näha siseriiklikus õiguses ette kaubamärgiga antud õiguste ammendumise kolmandas riigis turule viidud kaupade suhtes.

23 Hilisemates kohtuotsustes on Euroopa Kohus seoses eelnimetatud kohtuotsusega Silhouette International Schmied täpsustanud, et direktiivi 89/104 mõjul piirdub kaubamärgiomanikule antud õiguse ammendumine üksnes juhtudega, kui kaup on turule viidud EMP-s, ja omanikul on seega võimalik kontrollida tema kaubamärki kandvate kaupade esmakordset turuleviimist EMP-s (20. novembri 2001. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-414/99–C-416/99: Zino Davidoff ja Levi Strauss, EKL 2001, lk I-8691, punkt 33; 8. aprilli 2003. aasta otsus kohtuasjas C-244/00: Van Doren + Q, EKL 2003, lk I-3051, punkt 26, ning 30. novembri 2004. aasta otsus kohtuasjas C-16/03: Peak Holding, EKL 2004, lk I-11313, punkt 36).

24 Sellest tuleneb, et kui teatavat kaubamärki kandvad kaubad ei ole varem kaubamärgiomaniku poolt või tema nõusolekul EMP-s turule viidud, annab direktiivi artikkel 5 kaubamärgiomanikule ainuõiguse, mille alusel ta võib keelata kõigil kolmandatel isikutel eelkõige kaubamärki kandva kauba importimise, selle pakkumise, turuleviimise või ladustamise nimetatud otstarbel (vt eespool viidatud kohtuotsus Peak Holding, punkt 34).

25 Kogu eelnimetatud kohtpraktikast nähtub, et juhul, kui eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab käesoleva kohtumääruse punktis 20 osutatud faktiliste asjaolude kontrollimise tulemusel, et IPN Bulgaria kavatseb viia põhikohtuasjas käsitletavaid kaupu EMP-s turule või pakkuda või müüa seda kaupa teisele ettevõtjale, kes tingimata viib selle EMP-s turule, mis põhikohtuasjas vaidlustamata faktiliste asjaolude põhjal tähendaks originaalkaupade esmakordset turuleviimist EMP-s kõnealuse

kaubamärgiomaniku nõusolekuta, siis tuleb kohaldada nimetatud kohtupraktikat, mille kohaselt kaubamärgiomanik võib turuleviimise keelata.

26 Eeltoodut arvestades tuleb esitatud küsimusele vastata, et direktiivi 89/104 artiklit 5 tuleb tõlgendada nii, et kaubamärgiomanik võib keelata asjaomast kaubamärki kandvate originaalkaupade esmakordse turuleviimise tema nõusolekuta.

Kohtukulud

27 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (viies koda) otsustab:

Nõukogu 21. detsembri 1988. aasta esimese direktiivi 89/104/EMÜ kaubamärke käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta artiklit 5 tuleb tõlgendada nii, et kaubamärgiomanik võib keelata asjaomast kaubamärki kandvate originaalkaupade esmakordse turuleviimise tema nõusolekuta.

Allkirjad